

Nadpisi rimski.

1.

C · I V L I V S · M X I M
 L I B · A D I E T V M R V S
 A N · C · H · S · E
 T E S T A M E N T O
 F I E R I · I V S S I T
 S I B · E T · S P O R I L L A E
 V X O R I
 A N · L

Ploča sa nadpisom, široka 0.46 m., vis. 0.52, deb. 0.15. Našao ju gosp. Jos. Čabrian kr. inžinir u Podsusjedu na briegu iznad kamenoloma, prigodom kada se je ondje gradila nova staza. Mislilo se je, da je izpod ploče bio grob; te je toga radi g. Č. obavjestio o tom otkriću ravnateljstvo nar. muzeja arkeologičkoga, i pozvao ga, neka ono zemljište izpita. Ravnatelj sam podje u Podsusjed, i dade sve naokolo razkopati, ali se nenadje ni traga grobu. Zemljište je veoma puhlo, a vidi se jasno, da je negda prokopano ili bud kako pokrenuto bilo.

2.

I O M
 L D I D I V S
 H E R C V
 L A N V S
 V S L M

Četverouglasti stup iz bijelog mramora sa postavkom, nadjen početkom god. 1883 u dvorištu krčmara Baljena u Mitrovici; a sada se nalazi u kući istoga krčmara u ulici *Palanka*. S preda stoji nadpis; desno u ploharezbi orao razkriljenimi kreljutmi, a lievo kornjača ili štipavac. Prepis i dotične viesti poslao nam g. Ignjat Jung učitelj u Mitrovici, komu na milom daru najtoplija hvala. S. Ljubić.

Hercegovački nadpis.

МЦА МАРТА АИ ПРЪСТАВИ СЕ
 РАБА БЖИА МРИФ ЗОВМЪ · ДВЦА ПОПА
 ДАБИЖВАГО ДРЪ ЖИВА (?)
 МЪ Д ? Х Л О (1639).

Ova je ploča na *Vidoštaku* kod Stôca daleko po prilici tri četvrtina sata hoda put zapada. Ploča je okrenuta uzgori, duga 1.85 metra, visoka 0.88, debela 0.25. Ovaj je spomenik zlamenit zato, što je cigli do sada meni poznat s ovakim pokratnicama, te napisan čistom ćirilicom.

Puk priča, da je kraljica *Vida* sagradila Vidoštak s onom liepom vodom za putnike. Neznam, koliko je tu istine, al se i danas vide zidoderine uz grobove na brdu povrh Vidoštaka, te jih narod kao obično zove Gradinom. I ovdje narod kaže, da je *Vida trista* godina *curovala*, *trista* nevovala, a *trista* udovala! Svakako se i ovamo pjeva: *ovce* pasla mlada *Vidosava* — mila seka popa *Radoslava* — *ovce* pasla, u kudjelju prela¹ itd. Gdjegod je veliko groblje čuje se ova pjesma, a svakako joj je izvor na Vidoštaku, jer je ondje ukopana Marija djevica popa *Dabižva*; te se ova predaja razprostranila i na druge strane. Vid Vuletić-Vukasović.

O C e t i n u

gdje se je obavio izbor Habsburgovaca na prijestol hrvatski.

Između županija, koje Hrvati zasnovaše u Dalmaciji u prvomu doseljenju, bijaše i županija Cetine — *Tzentzena* — tako nazvana od rieke Cetine, nekad *Nestos* i *Tilurus*. Županija bijaše zaokružena velikimi planinama; od iztoka Prolog-Kamešnica, od sjevera Gnjat i Dinara, od zapada Kozjak i Svilaja, a od juga Mosor i Biokova.

Kroz kratko vrieme ona postade zlamenita, pošto ju mogući gospodari ukriepiše tvrdimi gradovi od izvora rieke do mora, od kojih nam poviest i ostanci još sviedoče za sljedeće: 1. Glavaš, 2. Vrlika, 3. Potravlje, Kotroman ili Vindušić-grad, 4. Sinj, 5. Brez, 6. Vir, 7. Cačvina, 8. Nućak-Nutijak, 9. Radobolja, 10. Zadvarje, 11. Viseć, 12. Omiš, o kojim ćemo se drugom prigodom baviti. — Posli mirnih i sretnih doba narodnih kralja, kada se inostranci jagmiše za hrvatsku krunu, kada se narodni velmože pocijepaše i zaratiše, osobito usilni Šubići i Nelepići, i ako cetinski župani često se uplicahu u susjedne plemenske zadjevce, znadoše ipak odalečiti ratne nesrieće od svoje župe; ova napredovaše u moći i blagostanju, osobito pod svojim županom Ivanišem Nelepićem, koji god. 1421

¹ Bullettino di Arch. e Stor. Dalm. an. II. n. 2, p. 27.